

DATOS IDENTIFICATIVOS

Da Inxustiza da Desigualdade á Riqueza da Diferenza

Materia	Da Inxustiza da Desigualdade á Riqueza da Diferenza			
Código	O05M007V01109			
Titulación	Máster Universitario en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OP	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Mayobre Rodríguez, Purificación			
Profesorado	Carrera Fernández, María Victoria Gomez Suarez, Agueda Lameiras Fernandez, Maria Mayobre Rodríguez, Purificación			
Correo-e	pmayobre@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/hildegart ; http://webs.uvigo.es/pmayobre/			
Descrición xeral	<p>Esta materia trata de presentar as definicións e redefinicións da categoría de xénero e a súa intersección coa etnia, a idade, a preferencia sexual, como coas culturas non hexemónicas, entre outras, co fin de dar a coñecer as complexas interseccións constitutivas das relacións e das identidades subalternas. Tamén preténdese analizar como se constrúe a diferenza e como o diferente tende a equipararse co particular, co deficiente, co periférico fronte ao universal e central- orixinando relacións de poder aximétrica. En definitiva, poder recoñecer o "qué" é o xénero, o "por qué" do xénero e o "para qué" do xénero. Todas as culturas utilizan as diferencias biolóxicas (físicas) como base para faceren distincións sociais que supoñen a asignación de valores, cualidades e normas en función do sexo ao que pertencemos. Este proceso, que comenza no nacemento e se estende ao longo de toda a vida das persoas, coñécese co nome de socialización sexo-xenérica, segundo a cal, sobre a base da existencia de dous sexos biolóxicos diferentes (sexo) constrúense as características, trazos e conductas socialmente aceptadas para cada un deles (estereotipos de xénero) sen dar cabida a individualidades que se constrúan e desenvolvan máis aló desta dicotomía hexemónica.</p> <p>Desta forma, nas sociedades patriarcales, o mundo configúrase en dúas esferas diferenciadas: a masculina e a feminina; en dous submundos non só diferentes, senón subordinados, ou o que é o mesmo, desiguais. A "esfera masculina", xerárquicamente superior, que constitúe o referencial, a norma; e a "esfera feminina", xerárquicamente subordinada, que constitúe "o desviado", o outro. Esta realidade construída desigual e asimétrica foise maquillando nas últimas décadas, nas que se desdebuxan as súas formas máis discriminatorias e sexistas, que xa non son "politicamente correctas", cara a formas máis sutís e encubertas coas que seguir mantendo a xerarquía entre os xéneros, o que non supuxo un verdadeiro CAMBIO ESTRUCTURAL.</p> <p>Así, consideramos que o "xénero" e a "identidade sexual" son dous sistemas relacionais que se transforman, segundo as coordenadas socioeconómicas e culturais de cada época e espazo concreto. Todas as culturas institúen -co fin de modelar a organización social-, procesos políticos formais e informais que troquellan o alcance do permitido e, por ende, o ámbito do que non se acopla ao pautado: a diversidade. De aí que o pautado sexa o hexemónico. Os indicadores das restriccións sexuais son moi variables nos distintos momentos históricos e nas distintas culturas. Postulados tales como a universalidade da "dominación masculina" e da subordinación social da muller, ou da heteronormatividade sexual, como realidades transhistóricas e panculturais, van a ser debatidas e examinadas nesta materia composta.</p>			

Competencias de titulación

Código

A1	Comprender os principios básicos dos grandes ámbitos da diversidade dende unha perspectiva multidisciplinar
A3	Adquirir instrumentos conceptuais e metodolóxicos que faciliten a análise e reflexión sobre as prácticas profesionais relacionadas co tratamento da diversidade, en especial de aquelas que posúen un alto grao de innovación
A12	Relacionar os contidos do mestrado coa experiencia persoal e con situacións educativas reais
A15	Promover unha actitude positiva cara as ideas e as prácticas educativas innovadoras relacionadas coa diversidade
A16	Adquirir condutas de respecto e de axuda. Ser sensibles a todo tipo de diversidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser competente para visualizar e poder cuestionar o sexismo e o androcentrismo imperante na nosa cultura	saber	A1
Mostrar ao alumnado a diversidade de sistemas sexo/xénero existentes no mundo	saber	A15
Fomentar o recoñecemento da alteridade mediante o respecto á diversidade e ás culturas non hexemónicas.	saber	A16
Incentivar a perspectiva crítica fronte á realidade respecto a construción das identidades sexuais	saber Saber estar / ser	A3
Conseguir que o alumnado aprendan a aplicar os coñecementos e métodos científicos adquiridos nesta materia para a comprensión doutras disciplinas do seu currículo e no exercicio da súa actividade profesional.	saber facer	A12

Contidos

Tema

A categoría de xénero: do feminismo á teoría Queer	Clarificación conceptual dos conceptos: diferenza, diversidade e desigualdade Definición e redefinición da categoría do xénero. O sistema sexo-xénero como causa da opresión. Diferencia e Teoría Feminista Posfeminismos As identidades múltiples e a teoría queer
A construción da identidade sexo/xénero: estereotipos de xénero e sexismo	A construción da identidade sexo/xénero Estereotipos de xénero: descritivos e prescritivos Masculinidade enfrentada a feminidade: instrumentalidade versus expresividade Sexismo tradicional versus sexismo moderno: sexismo hostil e sexismo benevolente As outras identidades: Máis aló do modelo heteronormativo O rexeitamento á non conformidade de xénero: Homofobia, bifobia, transfobia Hacia unha pedagogía da diversidade sexual
Perspectiva transcultural do xénero	A construción da feminidade e da masculinidade dende unha perspectiva transcultural. Xénero, estrutura social e parentesco A [dominación masculina]: ¿patrón universal? A familia desde a perspectiva transcultural A institucionalización dos [terceiros xéneros]: muxes, hijras, xanith e outros

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	7	0	7
Traballos de aula	20	35	55
Traballos tutelados	0	44.5	44.5
Outros	5	0	5
Actividades introdutorias	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo ou pola estudante.

Traballos de aula	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor ou profesora. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do/da estudante.
Traballos tutelados	O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Outros	Actividades relacionadas con posibles entrevistas a colectivos relacionados co traballo ou proxecto a desenvolver polo alumnado
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	A atención ao alumnado realizarase a través de diversas vías: a través da plataforma Faitic, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula de 20 a 21 horas os xoves e venres. As/os estudantes tamén poderán usar as horas de titoría que ten o profesorado no seu gabinete
Traballos tutelados	A atención ao alumnado realizarase a través de diversas vías: a través da plataforma Faitic, por correo electrónico, telefónicamente e na propia aula de 20 a 21 horas os xoves e venres. As/os estudantes tamén poderán usar as horas de titoría que ten o profesorado no seu gabinete

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Valoración das actividades realizadas na aula	50
Traballos tutelados	Valoración do traballo tutelado	40
Outros	Actividade de módulo	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia compre alcanzar o 50% da puntuación das actividades de aula e o 50% do traballo tutelado. As actividades non superadas na primeira convocatoria poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo.

O alumnado que por motivo xustifico non poda asistir a todas as sesións presenciais contará con actividades alternativas.

Bibliografía. Fontes de información

Arenal, Concepción, *La mujer del porvenir*, Ir Indo, Vigo, 2000.

Burgos, Elvira, *La pregunta sobre la libertad*, Antonio Machado, Madrid, 2008.

Butler, Judith, *Sujetos del deseo: reflexiones hegelianas en la Francia del siglo XX*, Amorrotu, Madrid, 2011.

Godelier, Maurice (1986 (1982): *La producción de los grandes hombres. Poder y dominación entre los Baruya e Nueva Guinea*. Akal. Madrid

Irigaray, Luce, *Yo, Tú, Nosotras*. Cátedra. Madrid, 1992

Nash, Mary, *Mujeres en el Mundo. Historia, Retos y Movimientos*. Alianza, Madrid, 2004

Nieto, José Antonio. (2003): *Antropología de la sexualidad y diversidad cultural*. Talasa. Madrid.

Oliva Portolés, Asunción: *Feminismo postcolonial: la crítica al eurocentrismo del feminismo*

Complutense, Madrid. <http://www.ucm.es/info/instifem/cuadernos/cuaderno%206.doc>

Pardo Bazán, Emilia, *Cuentos de mujeres valientes*, Clan, Madrid, 2006.

Pérez Cantó, Pilar, *De la democracia ateniense a la democracia paritaria*, Icaria, Barcelona, 2009.

Pérez Garzón, Juan Sisinio, *Historia del Feminismo*, Los Libros de la Cátara, Madrid, 2011.

Pisan, Christine, *A cidade das mulleres*, Sotelo Blanco, Santiago de Compostela, 2004.

de la desigualdad sexual. Editorial Mitre, Barcelona.

sexo], en Marta Lamas (comp.) El género: la construcción cultural de la diferencia sexual.

Tommasi, Wanda, *Los filósofos y las mujeres. La diferencia sexual en la Historia de la Filosofía* Narcea, Madrid, 2002.

Wollstonecraft, Mary, *Vindicación dos dereitos da muller*, Sotelo Blanco, Santiago de Compostela, 2004.

Recomendacións
